

Üzüme bağlı bağırsak tıkanması: Bir olgu sunumu

M. Erdal MEMETOĞLU, Turan KANMAZ, Mete KAYA, M. Emin BOLEKEN, Selçuk YÜCESAN

Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı, Şanlıurfa

Özet

Çok miktarda sellülozden zengin besin alınması sonucu oluşan fitobezoarların bağırsak tıkanması yapması sık görülür ve genellikle cerrahi tedavi gerektirir. Bu yazıda, nadir bir neden olarak sindirilmemiş üzüme bağlı gelişen ve konservatif olarak tedavi edilen, 18 aylık bir bağırsak tıkanıklığı olgusunun klinik görünümü, tanı ve tedavisinin sunulması amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Fitobezoar, bağırsak tıkanması

Summary

Intestinal obstruction in a child caused by undigested grapes: A case report

Phytobezoars develop after excessive consumption of cellulose-rich fruits or vegetables. Small bowel obstruction is the most common complication of phytobezoar. They are usually treated with various surgical procedures. We aimed to present a case of intestinal obstruction caused by undigested grapes as an unusual underlying cause in an eighteen-month-old boy, and to describe clinical presentation, diagnostic work up and management of this case.

Key words: Phytobezoar, intestinal obstruction

Giriş

Fitobezoarlar, çocuklarda sık görülen bezoarlardandır. Altta yatan geçirilmiş bir gastrointestinal cerrahi veya hareket bozukluğu yoksa nadiren oluşurlar (3,4). En sık komplikasyonu özellikle ileumun son kısmında oluşturdukları tıkanıklıklardır (4). Fitobezoarların neden olduğu bağırsak tıkanmalı olgular sıklıkla cerrahi olarak tedavi edilirler. Bu yazıda 18 aylık bir erkek çocukta bol miktarda taze üzüm yenmesi sonrasında gelişen bağırsak tıkanması ve konservatif olarak tedavisi sunulmaktadır.

Olgu Sunumu

18 aylık bir erkek çocuk, karın şişkinliği ve kusma yakınmalarıyla kliniğimize getirildi. Öyküde bir gün önce başlayan ve giderek artan karın şişkinliği, son 6 saatten beri safralı kusmaları olduğu öğrenildi. Ayrıca iki gün önce çok miktarda üzüm yediği ve yakınmalarının bundan sonra başladığı belirtildi. 24 yaşındaki sağlıklı anneden, 37 haftalık gebelik son-

rası evde doğmuştu. Mekonyum çıkışı ilk 24 saat içinde olan hastanın bağırsak alışkanlığında bu güne dek herhangi bir düzensizlik olmamıştı.

Muayenesinde ileri derecede karın şişliği vardı. Bağırsak sesleri normal bulunan hastada elle muayenede yaygın karın hassasiyeti saptandı, direnç yoktu. Rektal tuşede anal tonus normaldi, rektum ampullası boş, kitle yoktu ve gaz ve dışkı çıkışı olmadı. Mide sondası takılan hastada safralı sıvı boşalması oldu. Kan sayımında, Hb:10.4 gr/dL, Htc: % 30.5 ve BK: 5.000/mm³, kan biyokimyası normal sınırlardaydı. Ayakta düz karın grafisinde bağırsak tıkanıklığı gösteren yaygın hava sıvı seviyeleri gözlemlendi. Tüm karın ultrasonografisinde genişlemiş bağırsaklar görüldü.

Hastanın ağızdan beslenmesi kesildi, damardan sıvı elektrolit tedavisi ve geniş etki alanlı antibiotik (seftriakson) başlandı. Hastaya lavmanlarla bağırsak temizliği uygulandı ve her lavman sonrası bol miktarda sindirilmemiş üzüm parçaları çıkışı gözlemlendi. Karın distansiyonu giderek azalan hastanın, kontrol ayakta karın grafilerinde hava-sıvı seviyeleri kayboldu ve 3 gün sonra kendiliğinden normal dışkı çıkışı başladı. Mide sondası çıkarılan ve ağızdan beslenebilen hasta taburcu edildi.

Adres: Dr. Mete Kaya, Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Cerrahisi AD, 63300, Şanlıurfa
Yayına kabul tarihi: 27.08.2003

Tartışma

Bağırsak tıkanmaları çocuklarda acil cerrahi girişim gerektiren en sık nedenler arasındadır (2). Çocukluk çağında bağırsak tıkanıklığının nedenleri arasında atrezi ve stenozlar, sıkışmış fıtıklar, damar bantları, invajinasyon, bağırsak dönüş bozuklukları, bağırsak içeriğinin katılaşması, bağırsak parazitleri, bağırsak hareket bozuklukları, kitleler veya yangısal lezyonlar yer almaktadır (2). Yabancı cisimlere bağlı bağırsak tıkanıklıkları oldukça nadir görülür. Büyük çocuklarda kazayla yutulan değişik yabancı cisimler tıkanma nedeni olabilmektedir. Bunlar arasında yerkıstığı, portakal, bakla ve hurma gibi fitobezoarlar yayınlanmıştır (3-8).

Aslan ve ark. beş yaşındaki bir olguda mandalina artıklarından oluşan yumuşak yabancı cisime bağlı, akut apandisit taklit eden ve ileumun son kısmında tıkanmaya neden olan yabancı cisimlerin çekuma sağılarak appendiks yoluyla çıkarıldığı bir bağırsak tıkanması olgusu bildirmişlerdir (1). Olgumuzda ise ameliyat yapılmamıştır. Üzüme bağlı bir bağırsak tıkanması olgusu Tander ve ark. tarafından da bildirilmiştir (5). Yazarlar öyküsünde ev yapımı üzüm şurubu verilen, 2 gün sonra akut bağırsak tıkanması bulguları başlayan ve radyolojik olarak ta desteklenen 4 günlük bir yenidoğan olgusunun ameliyatında, ileumun son kısmında üzüm artıklarının oluşturduğu kitlenin tıkanmaya neden olduğu görerek ve ileum parçası çıkarılması ve uç uca ağzılaştırma ile tedavi ettiklerini bildirmişlerdir. Bizim olgumuz 18 aylık ve akut bağırsak tıkanması bulguları ile kliniğimize getirilmişti. Ayrıntılı öyküde bu tablonun bol miktarda üzüm yenmesi sonrasında oluştuğunun öğrenilmesi tanımızı destekleyen etkenlerden biri oldu. Bu nedenle başlangıçta tanı veya tedavi olarak ameliyat düşünülmedi.

Yutulan yabancı cisimlerin çoğu yemek borusundan geçtikten sonra, genellikle tıkanma oluşturmadan, tüm gastrointestinal kanalı geçerler. Bağırsağı geçemeyen yabancı cisimlerin/fitobezoarların ise sıklıkla ileoçekal kapakta tıkanıklık oluşturabileceği ve bu

hastaların % 80'inden fazlası konservatif yöntemler ile tedavi edilmelerinin mümkün olduğu bildirilir (7). İleçekal kapağın gastrointestinal yolun en fazla tıkanmaya neden olan bölgesi olduğunu belirtilmektedir (5). Olgumuzda da ileumun son kısmına dek ulaşan, sindirilemeyen üzüm artıklarının ileçekal kapağı geçemedikleri ve tıkanmaya neden oldukları düşünüldü. Ağızdan beslenmenin kesilmesi ile birlikte yapılan lavmanlar, özellikle çekumun boşalmasını sağlayarak ince bağırsaktaki üzüm artıklarının çekuma rahat geçişine izin vermiştir ve hastamız cerrahi bir müdahaleye gerek kalmadan iyileşmiştir.

Çocuklarda yutulan yumuşak yabancı cisimlere bağlı bağırsak tıkanmaları ayrıntılı öykü alımı ve dikkatli bir muayene ile tanımlanabilen klinik bir durumdur. Yutulan yabancı cisimlere bağlı bağırsak tıkanmalarının bir çoğunun cerrahi yolla tedavi edilmesi gerekmektedir, ancak tıkanmanın olgumuzda olduğu gibi, yumuşak ve sindirilebilir bir yabancı cisimden kaynaklandığından şüpheleniliyorsa, öncelikle konservatif yöntemler denebilir.

Kaynaklar

1. Aslan A, Unal I, Karaguzel G, et al: A case of intestinal obstruction due to phytobezoar--an alternative surgical approach. *Swiss Surg* 9:35, 2003
2. Filston HC: Other causes of intestinal obstruction, in O'Neill JA, Rowe MI, Grosfeld JL, et al (eds): *Pediatric Surgery*. St. Louis, Missouri. Mosby-Year Book 1998, p: 1215
3. Serour F, Dona G, Kaufman M, et al: Acute intestinal occlusion caused by phytobezoar in Israel. Role of oranges and persimmons. *J Chir* 122:299, 1985
4. Steinberg R, Schwarz M., Gelber E, et al: A rare case of colonic obstruction by 'cherry tomato' phytobezoar: A simple technique to avoid enterotomy *J Pediatr Surg* 37:79, 2002
5. Tander B, Baskin D, Mutlu G, et al: An unusual foreign body in the bowel lumen causing obstruction in a neonate. *J Pediatr Surg* 34:1289, 1999
6. Tsin G, Hadary A: Intestinal obstruction due to lupin phytobezoar in a child. *Harefuah* 127:227, 1994 (Abstract)
7. Webb WA: Management of foreign bodies of upper gastrointestinal tract: Update. *Gastrointest Endosc* 41:39, 1995
8. Zer M, Tiqva P, Dintsman M: Intestinal obstruction in a young child due to impaction of undigested peanuts. *J Pediatr Surg* 7:439, 1972